

Doktorunuz hematolog olmalı

MM hastalarının tedavisini hematologlar üstleniyor. Bir hematolog, altı yıllık tıp eğitimi, beş yıl iç hastalıklar ve üç yıl hematoloji üst yan dal ihtisası yapıyor.

Belirtiler diğer sorunlarla karışıyor

Multiple Myelom hastalarının bir kısmı, bel ağrısı şikayetiyle fizik tedavi bölümüne başvuruyor. Böbrek yetmezliği çekenler ise ilk adresleri nefroloji oluyor.

MULTİPL MYELOM FARKINDALIK AYI

Multipl Myelom, dünyada her yıl 750 bin kişiyi etkileyen bir kanser türü. 65 yaş üzeri erkekleri hedef alan hastalık, tedavi edilebilir kanser türleri arasında yer alıyor

Her yıl mart ayında düzenlenen etkinliklerle Multipl Myelom hakkında toplumdaki farkındalık yaratılmaya çalışılıyor. Biz de Türk Hematoloji Derneği Genel Sekreteri ve Multipl Myelom Bilimsel Alt Komite Başkanı Prof. Dr. Güner Hayri Özsan'a hastalığı sorduk.

Multipl Myelom nedir? Hastalık hakkında bilgi verebilir misiniz?

Multipl Myelom, bağışıklık sisteminin önemli bir üyesi olan plazma hücrelerinin aşırı ve kontrolsüz çoğalması sonucu ortaya çıkan bir kemik iliği kanseridir. Plazma hücreleri, enfeksiyonlara yol açan mikropların bağışıklık sistemi tarafından algılanmasını ve yok edilmesini sağlayacak antikorları üretir. Böylece pek çok farklı enfeksiyona karşı savaşma imkanı sağlar.

Multipl Myelom'da ise tek bir anormal plazma hücresi grubu (monoklonal) baskın şekilde çoğalır ve bu geniş antikor yelpazesinin üretimi sekteye uğrar. Anormal plazma hücreleri tarafından paraprotein olarak adlandırılan faydalı bir işlevi olmayan tek bir antikor türü üretilir. Hem kemik iliğinde aşırı çoğalan anormal plazma hücreleri hem de bozuk antikor üretimine bağlı olarak hastalığın klinik belirti ve bulguları ortaya çıkar.

Multipl Myelom daha çok hangi yaş grubunu etkiliyor, ne sıklıkta görülüyor?

Multipl Myelom'un ortalama görülme yaşı 66'dır. Yani hastalığı daha çok ileri yaş bireylerde saptıyoruz. Gençlerde görülme ihtimali, ileri yaşa göre çok daha düşüktür. Hastaların sadece yüzde 10'u, 50 yaş altında tanı alır. Batı toplumlarında sıklığının her yıl 100 bin kişiye ortaya çıkan 4 - 5 yeni vaka olduğunu biliyoruz.

Multipl Myelom'a nasıl oluyor, neler sebep oluyor?

Multipl Myelom, diğer kemik iliği kanserleri gibi tek bir hücre grubunun normal yaşam - ölüm döngüsünü aşarak kontrolsüz çoğalması sonucu ortaya çıkar. Bu kontrolsüz çoğalmaya hücrenin genetik yapısında meydana gelen değişiklikler neden olabilir. Radyoaktif maddeler, bazı kimyasallar bu bozulmayı tetikleyebilir. Suçlanan çeşitli faktörlere rağmen hastalığın net sebeplerini ne yazık ki bilemiyoruz. Son yıllarda özellikle geniş hasta gruplarının uzun süreli takipleri, bütün Multipl Myelom hastalarının, hastalık öncesi MGUS (Önemli belirlenemeyen monoklonal gamopati) ve Smoldering Multipl Myelom (Sinsi Multipl Myelom) olarak adlandırabileceğimiz Myelom öncülü klinik süreçlerden geçtiğini göstermiştir.

Belirti ve bulguları neler?

Multipl Myelom'da kemik iliğinin (kan üretim merkezi) anormal plazma hücreleriyle işgali normal kan

Prof. Dr. Güner Hayri Özsan

yapımı fonksiyonunu bozabilir. Yine üretilen anormal antikorlar, çeşitli organların fonksiyonlarını bozabilir. Kemik yapım - yıkım döngüsü, kemik yıkımı lehine değişebilir ve kandaki kalsiyum elementinin düzeylerinde artış görülebilir. Bu doğrultuda en sık görülen belirtiler ve bulgular; anemi (kansızlık), halsizlik, yorgunluk, kemik ağrıları (özellikle bel ve sırt ağrısı), kemik kırıkları (omurga kemiklerinde), böbrek fonksiyonlarında bozulma, enfeksiyon sıklığında artış, bulantı, kabızlık ve sık idrara çıkma olarak sıralanabilir.

Risk faktörleri neler?

Multipl Myelom'un gerçek nedenleri bilinmediğinden, bir kişide hastalık oluşurken, diğerinde neden gelişmediği çoğu zaman açıklanamaz. Ancak biliyoruz ki, Multipl Myelom bulaşıcı değil. Bu hastalığı başka bir kişiden kapamazsınız.

Ancak araştırmalar belirli risk faktörlerinin bir kişide hastalık gelişme riskini artırdığını gösteriyor. Bunlar:

Tedaviye kök hücre desteği

Türk Hematoloji Derneği Multipl Myelom Bilimsel Alt Komite Sekreteri Dr. Ömür Gökmen Sevindik, tanı ve tedavi hakkında şu bilgileri verdi: "Özellikle ileri yaşı, besinsel eksiklikler ile açıklanamayan kansızlığı bulunan, bel, sırt ve kemik ağrıları olan, böbrek yetmezliği ortaya çıkan veya yine açıklanamayan kalsiyum düzeyi yüksekliği akla Multipl Myelom'u getirebilir. Belli kan tetkikleri

65 üzeri yaş: İlerleyen yaş Multipl Myelom geliştirme riskini artırır. Myelomlu birçok kişi 65 yaşından sonra teşhis edilir. Bu hastalık 35 yaşın altındaki kişilerde nadirdir.

İrk: Multipl Myelom riski Afrikalı Amerikalılar'da en yüksek olup, Asyalı Amerikalılar'da en düşük seviyededir. İrklar arasındaki bu farklığın nedeni bilinmiyor.

Erkek olmak: ABD'de her yıl 11 bin 200 erkek ve 8 bin 700 kadında Multipl Myelom teşhis edilir. Bu hastalığın neden erkeklerde daha fazla teşhis edildiği maalesef bilinmiyor.

Kişide anlamı belirsiz monoklonal gamopati (MGUS) öyküsü: MGUS, anormal plazma hücrelerinin M proteinlerini ürettiği benign (selim) bir durumdur. Genellikle semptom yoktur ve anormal M protein seviyesi kan testiyle bulunur.

Bazen MGUS'olan kişilerde Multipl Myelom gibi belirli kanserler gelişir. Tedaviyi gerektirmez ancak MGUS'olan kişilerde M protein seviyesindeki artış kontrol etmek için düzenli laboratuvar testleri (her altı ay veya yılda bir) ve kontrolleri yapılır.

Ailede Multipl Myelom öyküsü: Eğer yakın bir akrabada bu hastalık varsa, kişinin Multipl Myelom riskinin daha yüksek olabileceği bilinir.

Şüpheli diğer birçok risk faktörü üzerinde çalışmalar devam ediyor. Araştırmacılar, belirli kimyasallara veya mikroplara (özellikle virüslere) maruz kalmanın, belirli gen değişiklikleri gelişmesinin, bazı gıdalardan tüketmenin veya obez olmanın Multipl Myelom riskini artırıp artırmadığını araştırıyor. Bir veya daha fazla risk faktörü, kişinin Myelom olacağı anlamına gelmez. Risk faktörleri bulunan çoğu kişide kanser gelişmez.

Uygun hastalardan alınan kök hücrelerin desteğiyle uygulanması mümkün olan yüksek doz kemoterapilerle sağ kalm oranlarına ciddi olumlu katkı sağlanır. Tıptaki yeni gelişmeler ve ilaçlar sayesinde hastalığın tedavi başarı oranları da arttı."

Hangi belirtilerle doktora başvurmalısınız?

- ✓ Kemik ağrısı, genellikle sırt, bel ve kaburgalarda
- ✓ Kolay kemik kırıkları,
- ✓ Halsiz ve çok yorgun hissetmek

- ✓ Sık enfeksiyon geçirmek ve ateş
- ✓ Bulantı veya kabızlık
- ✓ Sık idrara çıkma
- ✓ Bu belirtilerin bir enfeksiyon veya başka sağlık

problemlerinden kaynaklanabileceği akla tutulmalı. Yani şikayetler akla hemen kanseri getirmemeli. Değerlendirmeyi bir doktorun yapması çok önemlidir.

Türk Hematoloji Derneği

99 yıl

www.thd.org.tr

Geçmeyen Bel ve Sırt Ağrıları

kan hastalığının habercisi olabilir...

Erken Tanı ve Tedavide Yüksek Başarı

Multipl Myelom Hakkında bilgi için

www.thd.org.tr

